

Bewegingsonderwijs aan Zeer Moeilijk Lerende kinderen (ZMLK)

De KVLO is naast vakbond, die onder andere onderhandelt met de minister, ook vakvereniging die zorg draagt voor de kwaliteit van ons vak.

Er wordt geluisterd naar wat er in het veld leeft.

Vervolgens wordt daar ook wat mee gedaan.

Dit artikel gaat over de totstandkoming van het Basisdocument voor ZMLK.

Door: Yvonne Sanders-van Arendonk en Miriam Appelman

De afgelopen jaren kwamen bij de helpdesk van de KVLO regelmatig vragen binnen over oefenstof of een methode voor bewegingsonderwijs voor zeer moeilijk lerende kinderen. Veel collega's die werken in het speciaal onderwijs kunnen niet terugvallen op een vakgroep. Naar aanleiding daarvan is bij de KVLO-studiedagen voor speciaal onderwijs gepeild of er belangstelling was voor een specifiek boek over bewegingsonderwijs voor ZMLK. Het antwoord was positief. Met deze kennis heeft de KVLO een veldaanvraag ingediend bij de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO). Deze heeft de veldaanvraag goedgekeurd en dat was de start van dit project. De naam project is in dit geval niet misplaatst want het heeft behoorlijk wat voeten in aarde om een boek te schrijven. Er is gestart met een stuurgroep (Chris Mooij, Marco van Berkel, Miriam Appelman, Yvonne Sanders-van Arendonk) die de grote lijnen heeft uitgezet voor het proces. Zij bewaken ook de voortgang. Door de stuurgroep is bijvoorbeeld de keuze gemaakt om schrijvers vanuit de betrokken organisaties (SLO, KVLO en Fontys Sporthogeschool) te financieren. Ook is gekozen voor een klankbordgroep van collega's uit het werkveld om samen met deze schrijvers een aantal keuzes over de opzet van het boek te maken.

Keuzes

Marco van Berkel is de projectleider en heeft met de schrijversgroep een aantal keuzes aan de klankbordgroep voorgelegd. Er is bijvoorbeeld veel discussie geweest over het laagste niveau van de leerlingen. Als het niveau zo laag is, gaat het dan nog wel over bewegingsonderwijs of is dat bewegingstherapie? Uiteindelijk is er voor gekozen het laagste niveau toch mee te nemen in dit boek omdat dit precies is waarvoor een heleboel collega's, verspreid over het hele land, het wiel aan het uitvinden zijn. Voor een uitwerking van leerlijnen voor leerlingen met een goede motorische ontwikkeling binnen het ZMLK-onderwijs is de ervaring van de klankbordgroep dat men goed uit de voeten kan met het *Basisdocument bewegingsonderwijs*.

leerlijnen

In het vakwerkplan voor het ZMLK vind je de uitwerking van twaalf leerlijnen zoals die ook voorkomen in het *Basisdocument bewegingsonderwijs*; tikspelen, mikken, jongleren, doelspelen, springen, hardlopen, over de kop gaan, stoeien, zwaaien, klimmen en klauteren, balanceren en bewegen op muziek. De uiteenlopende leerprocessen van leerlingen zijn in zo'n leerlijn beschreven. Deze is ontstaan door het in volgorde plaatsen van activiteiten met een toenemende complexiteit met een beschrijving van uitvoeringswijzen op verschillende niveaus.

Binnen de meeste leerlijnen onderscheiden we bewegingsthema's. De bewegingsthema's bevatten activiteiten die passen binnen de leerlijn omdat ze vergelijkbaar zijn en omdat ze het leerproces ondersteunen. De leerlijnen zijn beschreven aan de hand van kernactiviteiten. Deze kernactiviteiten zijn onderverdeeld in vijf groepen, A tot en met E. In de opeenvolging van deze groepen van activiteiten zit een opbouw in complexiteit. A is de groep met de eenvoudigste bewegingsactiviteiten en E is de groep met de meest complexe bewegingsactiviteiten. Door het uitvoeren van de kernactiviteiten uit groep A leren de leerlingen het bewegingsgedrag dat wordt beoogd zodat deelname aan een kernactiviteit uit groep B enz. mogelijk wordt. De overgangen tussen niveau B tot en met E zijn belangrijke stappen in het leerproces van de leerlingen. Voor iedere leerlijn is een kernactiviteit uitgewerkt. Dit wil zeggen dat er een beschrijving volgt van het arrangement, de activiteit, de regels en de tussendoelen worden herhaald. Daarna volgt een omschrijving van de leerhulp op twee niveaus; één voor de zwakke en één voor de betere beweger.

Dankwoord

Dit artikel is ook bedoeld om de schrijvers en de klankbordgroep dank te zeggen voor hun ongekeerde inzet en enthousiasme bij dit project. We hopen dat het boek *Bewegingsonderwijs voor ZMLK* een handleiding kan gaan worden voor alle studenten binnen de huidige sportopleidingen en dat collega's in het werkveld het boek gaan gebruiken ter ondersteuning van de lessen in het bewegingsonderwijs. Begin oktober zal het vakwerkplan met illustraties uitgegeven worden door het Jan Luitingsfonds. Op de website van de KVLO en in het vakblad zullen we daar zeker nog bekendheid aan geven.

Voor meer informatie: miriam.appelman@kvlo.nl